

A jövő tudósai

BEVEZETŐ

Tisztelt Olvasó!

A kutatók utánpótlásával – fiatal tudósokkal foglalkozó melléklet tizedik számában *Pitz Mária* a katolikus iskolák tanulmányi versenyeiről, *Juhász-Nagy Ágnes* és *Radnóti Katalin* a Bugát Pál versenyről, *Mészáros Lúvia* pedig az októberben megalakult, 31 ország középiskolás kutató diákjait és tanárait tömörítő Network of Youth Excellence-ről ad hírt.

A KATOLIKUS ISKOLÁK SZÁMÁRA KIÍRT TANULMÁNYI VERSENYEK

Több évtizedes hagyománnyal rendelkezik a katolikus iskolák középiskolai diákjai számára kiírt tanulmányi verseny. Az 1950-es években a Katolikus Középiskolák Főhatósága pályázatot hirdetett a nyolc katolikus gimnázium tanulói számára magyar irodalom, hittan, történelem és biológia tantárgyakból. A rendszerváltás óta sorban újraindul, illetve újonnan létrejövő egyházi intézmények számának növekedésével nőtt a versenyen részt vevők száma. Mára 72 középiskola diákjai mérhetik össze tudásukat a fenti négy tantárgyakból készített pályázataikkal. A részt vevők köre bővült az iskolaszervezet módosulásával. A pályázatok írásában ezért ma már részt vehetnek a tanulók a 7. évfolyamtól a 12. évfolyamig. A pályázatok kiírt témáiról, a résztvevők és a helyezések számáról az utolsó három év adatai alapján érdemes konkrétan szólni.

Az egyes tantárgyak pályázati témáit a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet (KPSZTI) által megbízott

Kérjük, ha a tehetséggondozással, a kutatói utánpótlással, vagy az ifjú kutatókkal kapcsolatos témában bármilyen közérdeklődésre számot tartó mondanója lenne, keresse meg a melléklet szerkesztőjét, Csermely Pétert a csermely@puskin.sote.hu e-mail címen.

Csermely Péter

az MTA doktora (Semmelweis Egyetem, Orvosi Vegytani Intézet)

tantárgygondozók állítják össze. Ők készítik el a témákhoz kapcsolódó irodalom-ajánlást is. A verseny szokásai szerint a tantárgygondozók évente két-három témát javasolnak kidolgozásra. Íme a témák közül néhány:

Magyar irodalom: *A misztikus költő, Pilinszky János; romantikus tájbrázolás Petőfi Sándor költészetében; bibliai képek és formák Ady költészetében; az iskolai élet ábrázolása a Nyugat első nemzedékének néhány művében*

Történelem: *Szent Margit és a dinasztikus politika; egy pálos szerzetes a haza szolgálatában – Bakócz Tamás, a reneszánsz főpap; a magyar egyház kimagasló egyéniségei*

Biológia: *A táplálkozási szokások változásai nagyszüleinktől napjainkig; környezetbarát gondolkodásmód, életforma lehetőségei, eredményei az iskolában és a családban; a biológia nagy magyarjai; immunrendszerünk harca egészségünk fenntartásáért*

Hittan: *Az élet kezdetének és végének erkölcsi megítélése és ennek következményei; az ószövetségi ember istenkapcsolata a*

zsoltárokbá; az Egyház Isten irgalmának és szeretetének jele a világban; a II. Vatikáni Zsinat egyházképe a Lumen gentium és a Gaudium et spes konstitúció alapján

Néhány számadat: a 2001/2. tanévben 144 pályamunka született. Ekkor a legnagyobb érdeklődés a történelem (48 dolgozat) és a magyar irodalom (43 dolgozat) tantárgy iránt mutatkozott. A 2002/03. tanévben 93 tanuló készített pályázatot. Kimagasló volt a magyar irodalomból beérkezett dolgozatok száma. A többi tantárgyból szinte hasonló számú pályázat érkezett. A 2003/4. tanévben 133 dolgozatot írtak a tanulók. Változott a „rangsor”, mert ebben az évben a biológia vette át a vezetést 67 pályázattal.

A benyújtott dolgozatokat elismert szakemberek bírálják. A pályázók megkapják a munkájukról készített értékelést, amely tanácsaival, észrevételeivel segíti, ösztönzi őket.

Tanévenként általában 15-18 diák ér el helyezést, és kb. ugyanennyi részesül dicséretben, különdíjban. Az I. helyezett 10 000 Ft, a II. 8000 Ft, a III. 6000 Ft értékű könyvutalványt kap. A különdíjat és dicséretet elért tanulók könyvutalomban és elismerő oklevélben részesülnek.

Külön kell szólni a tizenöt éve megrendezésre kerülő Károly Iréneusz fizikaversenyéről, amely eltérő a többi tantárgyétól. A verseny alapvetően jelenség- és kísérletcentrikus. A diákok három korcsoportban vesznek, iskolánként és korcsoportonként két-két tanulóval. A verseny három, jellegében és tematikájában is eltérő fordulóból áll: otthoni kísérleti munkából, amelyet magukkal hoznak és bemutatnak a versenyzők. A helyszínen kerül sor az egyéni írásbeli feladatmegoldó és szóbeli fordulóra. A versenyfeladatokat, a kérdéseket egyetemi oktatókból álló független versenybizottság állítja össze és értékeli. A versenyzőket évről évre más-más katolikus gimnázium látja vendégül. A rendezvény technikai lebonyolítását az iskola szaktanárai szervezik.

A hagyománnyá nemesült versenyek a tehetséggondozást szolgálják, amelyhez a felkészítő tanárok hozzáértő, segítő irányítása nélkülözhetetlen. Reméljük, a folytatás a katolikus iskolák diákjai, tanárai számára továbbra is a kihívás, a megméretetés mellett az alkotás örömét, az elismerést jelenti.

Pitz Mária

pedagógiai előadó
maria@mkpk-pi.sulinet.hu

KÖRNYEZETI NEVELÉS – TEHETSÉGGONDOZÁS

21 éves a Bugát Pál Országos Középpiskolai Természetismereti Vetélkedő

„A természettudományok tanárának nemcsak természettudományi ismereteket kell adnia, hanem azt is meg kell értetnie, mi a modern természettudomány jelentősége az emberiség történetében. Az ember sokféle kulccsal próbálta megnyitni a természetet, de a modern természettudomány az első, amely valóban nyit is.” (Németh László)

Az információáradat korszakában élünk. Az ismeretek bősége, amelyekhez az ember élete során jut, óriási mértékben nő. Nap-

jainkra az iskola már nem tud egész életre elegendő ismeretet és szakértelmet nyújtani. Az oktatási intézmények legfontosabb feladata az, hogy a diákokat megtanítsa tanulni. Alapvető és általános elveket kell számukra megtanítani, fő hangsúlyt helyezve az ismeretek rendszerezésére, strukturálására. Lényeges szerepe van a mindennapi életben fontos ismeretek elsajátításának is, amelyek segítségével tudnak majd tájékozódni a természeti és a társadalmi környezetükben. Segíteni kell a diákokat abban is, hogy kreativitásuk megnyilvánulhasson, melyhez kiváló lehetőséget teremtenek a különböző tanulmányi, tehetséggondozó versenyek, vetélkedők.